

Programarea Calculatoarelor

Lucru cu pointerii în C

- 1. Delimitări noționale privitoare la tipul de date Pointer;
- 2. Posibilitățile tipului de date Pointer.
- 3. Sintaxa și semantica Pointer-ilor.
- 4. Rezolvarea problemelor. Exemple de cod.

Tipul de date Pointer - Pointer data type

POINTER (EN) => INDICATOR...

Un pointer este o variabilă care reţine o adresă de memorie și nu valoarea datei.

3

Posibilitățile tipului de date Pointer în C

În C tipurile pointer se folosesc în principal pentru:

- declararea şi utilizarea de array-urilor, mai ales pentru array ce conţin şiruri de caractere: char array [];
- parametri de funcţii prin care se transmit rezultate (adresele unor variabile din afara funcţiei);
- acces la zone de memorie alocate dinamic şi care nu pot fi adresate printr-un nume;
- parametri de funcții prin care se transmit adresele altor funcții.

4

Declararea pointerilor

Ca orice variabilă, pointerii trebuie declaraţi înainte de a putea fi utilizaţi! În sintaxa declarării unui pointer se foloseşte caracterul * înaintea numelui pointerului.

Declararea pointerilor

Declararea unei variabile (sau parametru formal) de un tip pointer include declararea tipului datelor (sau funcției) la care se referă acel pointer. Exemple valide de sintaxă a declarării unui pointer la o valoare de tipul "tip" este: tip * ptr; // sau tip* ptr; //sau tip *ptr;

6

Pointer: detaliere

Dacă avem în programul o variabilă var -> sintaxa &var oferă adresa în memorie a variabilei var. S-a folosit adresa de nenumărate ori în timp ce s-a folosit funcția scanf(), ex: scanf("%d", &var);

Pointer: exemplificarea acțiunii

```
#include <stdio.h>
int main() {
int var = 5;
printf("var: %i \n", var);
// Efectul utilizării & înainte de var
printf(,,Adresa lui var:%p", &var);
return 0;
```

Output:

var: 5

Adresa lui var:

0060FEFC

Alocarea de adresă către pointer

Exemplu	Explicație
1. int *ptr, x;	Se declară un pointer ptr care va indica către o adresă de memorie de tip întreg și o variabilă x care este de tip întreg.
2. x = 10 ;	Variabilei x i se atribuie valoarea 10
3. ptr = &x	Pointerului ptr i se atribuie adresa de memorie a variabilei x .

Profesoară: Maria GUŢU

Explicație de utilizare a *

```
#include <stdio.h>
int main() {
int var = 5, *ptr;
printf("var: %i \n", var);
ptr = &var;
printf(,,Valoarea ptr: %i", *ptr);
return 0;
```

Adresa lui var este atribuită lui ptr. Deci, pentru a obține valoarea stocată în acea adresă, s-a folosit *ptr.

Explicație de utilizare a *

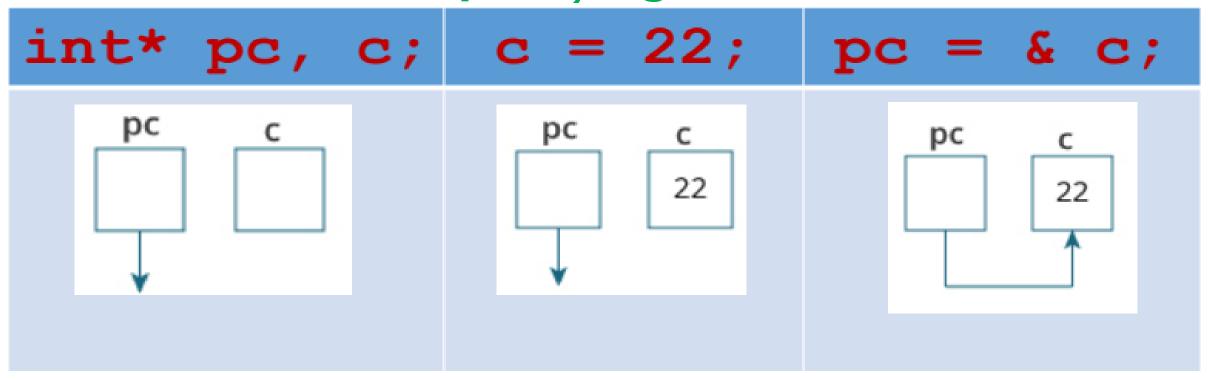
- * Se numește operator dereferențiere;
- * Funcționează asupra unui pointer și oferă vaoarea stocată în acel pointer.

11

Explicație grafică

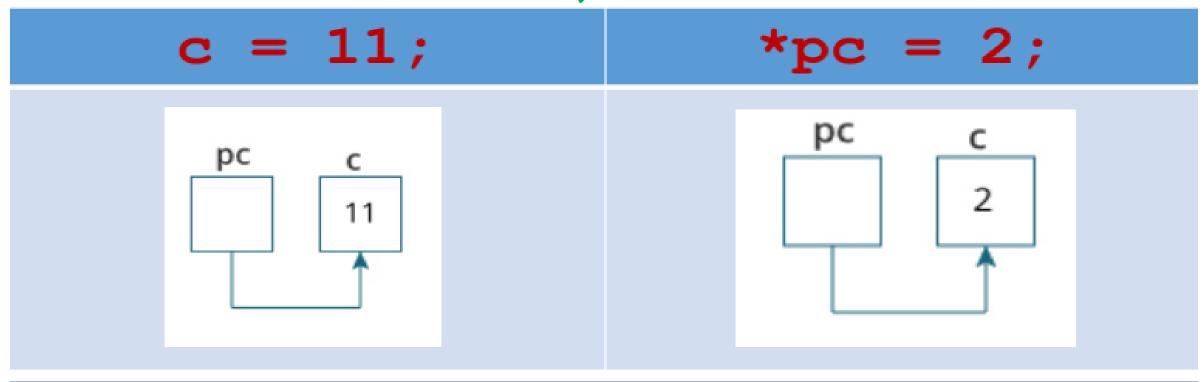

Deci, **c** are valoarea 22 și ***pc** are valoarea 22.

Explicație grafică

Deci, c și *pc au aceeași valoare.

Alocarea adresei unui Pointer

```
#include <stdio.h>
                                                               Adresă
                                                                         Valoare
                                                                A01
int main(){
       int *p;
       int num;
       p = #
       printf("&p = %p\n", p);
       printf("&num = %p\n", &num);
return 0;
```


Citirea valorii unui pointer

```
#include <stdio.h>
                                                                             Adresă
                                                                                         Valoare
int main(){
                                                                              A01
                                                                                           20
        int *p;
        int num;
        p = #
        scanf("%i", &num);
        printf("num = %i\n", num);
        printf("p = %i\n", *p);
return 0;
```


De reținut!

int *p;
int a, b;

p, &a, &b indică adresa;

*p, a, b indică valoarea stocată în memorie.


```
#include <stdio.h>
int main(){
      int p, *q, *r;
      q = &p;
                                                               Locație de
                                                                memorie
      r = NULL;
                                                        NULL
return 0;
```



```
#include <stdio.h>
int main() {
        int r, *p, *q;
                                                                             Ce se va
        int num;
                                                                              afișa?
        p = & num;
        scanf("%i", &num); // se citeste 9
        *p = 5;
        printf("num = %i\n", num);
        printf("p = %i\n", *p);
return 0;
```

Profesoară: Maria GUŢU


```
#include <stdio.h>
int main(){
      int r = 0, *p, *q, num;
                                                               Ce se va
       p = #
                                                                 afișa?
       *p = 7;
      p = &r;
       printf("num = %i\n", num);
       printf("p = %i\n", *p);
return 0;
```



```
#include <stdio.h>
int main(){
                                                          Ce se va
      int r = 0, *p, *q, num;
                                                           afișa?
      *p = 7;
      printf("num = %i\n", num);
      printf("p = %i\n", *p);
return 0;
```



```
#include <stdio.h>
int main(){
      int r = 0, *p, *q, num;
                                                                Ce se va
       p = #
                                                                 afișa?
       p = 2; q = &r;
       printf("num = %i\n", num);
       printf("p = %i\n", *p);
       printf("q = %i\n", *q);
return 0;
```


Pointeri: Exemplificare

```
#include <stdio.h>
void swap(int * a, int * b);
int main()
  int * p, n = 18;
  printf("Pointer1: %p", p);
  p = &n;
  printf("\nPointer2: %p", p);
  printf("\nPointerN: %p", &n);
  printf("\nSizeofP: %ld", sizeof(p));
  printf("\nSizeofN: %ld", sizeof(n));
```

```
int x = 12, y = 3;
  printf("\na=%d,\tb=%d\n", x, y);
  swap(&x, &y);
  printf("a=%d,\tb=%d\n", x, y);
  return 0;
void swap(int * a, int * b){
                              (nil)
                 Pointer1:
  int aux = *a;
                 Pointer2: 0x7ffd90f4ffc4
  *a = *b;
                 PointerN: 0x7ffd90f4ffc4
                 SizeofP: 8
  *b = aux;
                 SizeofN: 4
                 a=12,
                           b=3
                 a=3,
                           b=12
```

Profesoară: Maria GUTU

FCIM

```
#include <stdio.h>
int main()
  int i, *pi; long int li, *pli;
  float f, *pf;
  double d, *pd; long double ld, *pld;
  char ch, *pch; int tab[5], arr[10][20];
  printf("\nSizeof i: %ld", sizeof(i));
  printf("\nSizeof *pi: %ld", sizeof(pi));
  printf("\nSizeof li: %ld", sizeof(li));
  printf("\nSizeof *pli: %ld", sizeof(pli));
```

```
Sizeof i: 4
    Sizeof *pi: 8
Fun Sizeof li: 8
    Sizeof *pli: 8
    Sizeof f: 4
    Sizeof *pf: 8
    Sizeof d: 8
    Sizeof *pd: 8
    Sizeof ld: 16
    Sizeof *pld: 8
    Sizeof ch: 1
    Sizeof *pch: 8
    Sizeof tab: 20
    Sizeof arr: 800
```

```
%ld", sizeof(f));
f: %ld", sizeof(pf));
%ld", sizeof(d));
d: %ld", sizeof(pd));
: %ld", sizeof(ld));
ld: %ld", sizeof(pld));
: %ld", sizeof(ch));
ch: %ld", sizeof(pch));
b: %ld", sizeof(tab));
r: %ld", sizeof(arr));
```


Numele unui tablou este un pointer constant spre primul element (index 0) din tablou.

• Cu alte cuvinte, o variabilă de tip tablou conține adresa de început a acestuia (adresa primei componente) și de aceea este echivalentă cu un pointer la tipul elementelor tabloului.

De Știut!

a[0]	*a
&a[0]	a
a[1]	*(a+1)
&a[1]	a+1
a[k]	*(a+k)
&a[k]	a+k


```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
void print(int *p);
```

```
int main()
  int a[20];
  srand(time(0));
  for (int i = 0; i < 5; i++){
     a[i] = rand()\%100;
  print(a);
  return 0;
```

```
void print (int *p){
  for (int i = 0; i < 5; i++){
    printf("%i ", *(p+i));
  }
}</pre>
```



```
void swap (int * pa, int * pb) {
// pointeri la intregi
int aux;
aux = *pa;
*pa = *pb;
*pb = aux; // Adresare indirecta
// apelul acestei funcţii foloseşte argumente
efective pointeri:
```

```
int main() {
int x=5, y=7;
swap(&x, &y);
//transmitere prin adresă
printf("%d %d\n", x, y);
/*valorile sunt inversate
adică se va afișa 7 5*/
return 0;
```



```
// Referire elemente pentru ambele variante de declarare:
v[i] sau: *(v+i)
int i;
double v[100], x, *p;
p=&v[0]; // corect, neelegant
p=v; // corect, elegant
x=v[5]; // fără pointeri
x=*(v+5); // cu pointeri
v++; // incorect
p++; // correct
```


Profesoară: Maria GUTU

Diferența dintre o variabilă pointer și un nume de vector este aceea că un nume de vector este un pointer constant (adresa sa este alocată de către compilatorul C și nu mai poate fi modificată la execuție), deci nu poate apărea în stânga unei atribuiri, în timp ce o variabilă pointer are un conținut modificabil prin atribuire sau prin operații aritmetice.

Deci, dacă avem: double v[100], x, *p;, atunci v++; // incorect p++; // correct

De Reţinut!

Pointeri la Array-uri 1D

De asemenea, o variabilă de tip **vector** conţine şi **informaţii** legate **de lungimea vectorului** şi **dimensiunea totală** ocupată **în memorie**, în timp ce un **pointer** doar descrie **o poziţie în memorie** (e o valoarea punctuală). Operatorul **sizeof(v)** pentru un vector v[N] de tipul T va fi N * **sizeof(T)**, în timp ce sizeof(v) pentru o variabila v de tipul T* va fi **sizeof(T)**, adică **dimensiunea unui pointer**.

Ca o ultimă notă, este importat de remarcat că o funcție poate avea ca rezultat un pointer, dar nu poate avea ca rezultat un vector.

30

Pointeri la Array-uri 1D: Exemplificare

Se dau 2 tablouri unidimensionale cu n și, respectiv, m elemente. Valorile variabilelor n și m se vor citi de la tastatură. Problema se va rezolva cu pointeri.

Să se scrie funcții în limbajul C care să:

- (1) citească numere de la tastatură ca elemente ale tabloului 1; // void input(...)
- (2) genereze aleatoriu numere ca elemente ale tabloului 2; // void inputRand(...)
- (3) afișeze elementele tabloului; // void output(...)
- (4) determine elementul maxim dintre două numere; // int maximum(...)
- (5) determine elementul maximal din al vectorul 1; //void maxVector(...)
- (6) determine elementul minimal vectorul 2; //void minVector(...)
- (7) calculeze suma elem. divizibile cu 5 din cele două tablouri. // void sumaDiv5(...)

Profesoară: Maria GUŢU

Pointeri la Array-uri 1D: Exemplificare

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
void input(int len, int *tab);
void inputRand(int len, int *tab);
void output(int len, int *tab);
int maximum(int *x, int *y);
void maxVector(int len, int *tab);
void minVector(int len, int *tab);
void sumaDiv5(int *sum, int len, int *tab);
Profesoară: Maria GUTU
```

```
void input(int len, int *tab){
void inputRand(int len, int *tab){
void output(int len, int *tab) {
int maximum(int *x, int *y) {
void maxVector(int len, int *tab) {
void minVector(int len, int *tab) {
void sumaDiv5(int *sum, int len, int *tab) {
 for(int i = 0; i < len; i++)
  if(*(tab+i) \% 5 == 0) *sum += *(tab+i);
```


Pointeri la Array-uri 1D: Exemplificare

```
int main() {
  int n, m;
  printf("n = "); scanf("%d",&n);
  printf("m = "); scanf("%d",&m);
  int arr1[n], arr2[m];
  input(n, arr1);
  printf("\nArray 1\n"); output(n, arr1);
  inputRand(m, arr2);
  printf("\nArray 2\n"); output(m, arr2);
```

```
maxVector(n, arr1);
minVector(m, arr2);
int sum = 0;
  sumaDiv5(&sum, n, arr1);
  sumaDiv5(&sum, m, arr2);
  printf("\nSuma elem. div 5: %d", sum);
  return 0;
```


Reguli de știut!!!

$$a[i][j] <==> *(*(a + i) + j)$$

$$&a[i][j] <==> (*(a + i)) + j$$

scanf ("%i",
$$(*(a + i)) + j)$$
;

printf ("%i",
$$*(*(a + i) + j));$$

Pointeri la Array-uri 2D: Exemplificare

Se dă un tablou bidimensional *a[20][20]*, cu *n* linii *n* coloane. Valoare lui *n* se va citi de la tastatură. Să sescrie funcții, ce vor fi apelate ulterior din funcție main(), care vor: (1) genera aleatoriu numere ca elemente ale tabloului, fără pointeri; (2) citi numere de la tastatură ca elemente ale tabloului, fără pointeri; (3) afișa elementele tabloului, fără pointeri; (4) calcula suma elementelor de pe diagonala principală și diagonala secundară, calculul facându-se într-un mod obișnuit, fără pointeri; (5) genera aleatoriu numere ca elemente ale tabloului, folosind doar pointeri; (6) citi numere de la tastatură ca elemente ale tabloului, utilizând doar pointeri; (7) afișa elementele tabloului, cu pointeri; (8) calcula suma elementelor de pe diagonala principală și diagonala secundară, calculul facându-se doar prin pointeri. În funcția *main()* se va crea un meniu cu instrucțiunea *switch* care va permite selectare rezolvării problemei cu/fără pointeri. Pentru citirea sau generarea aleatorie a elementelor tabloului, se va crea un alt meniu.

Profesoară: Maria GUŢU

Pointeri la Array-uri 2D: Exemplificare

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <time.h>
```

```
void input(int n, int a[20][20]);
void inputPoint(int *n, int (*a)[20]);
void inputRand(int n, int a[20][20]);
void inputRandPoint(int *n, int (*a)[20]);
void output(int n, int a[20][20]);
void outputPoint(int *n, int (*a)[20]);
int sumaDiagonale1(int n, int a[20][20]);
int sumaDiagonale1Point(int *n, int (*a)[20]);
int sumaDiagonale2(int n, int a[20][20]);
int sumaDiagonale2Point(int *n, int (*a)[20]);
```

Profesoară: Maria GUŢU


```
void input(int n, int a[20][20]){
   printf("Introduceti elemente array:\n");
   for(int i = 0; i < n; i++)
      for(int j = 0; j < n; j++)
      scanf("%d", &a[i][j]);
}</pre>
```

```
void inputPoint(int *n, int (*a)[20]){
    printf("Introduceti elemente array:\n");
    for(int i = 0; i < *n; i++)
        for(int j = 0; j < *n; j++)
        scanf("%d", (*(a+i)+j));
}</pre>
```



```
void inputRand(int n, int a[20][20]){
    srand(time(NULL));
    for(int i = 0; i < n; i++)
        for(int j = 0; j < n; j++)
        a[i][j] = rand()%20;
}</pre>
```



```
void output(int n, int a[20][20]){
  for(int i = 0; i < n; i++){
     for(int j = 0; j < n; j++){
        printf("%3d", a[i][j]);
      printf("\n");
```

```
void outputPoint(int *n, int (*a)[20]){
  for(int i = 0; i < *n; i++){
     for(int j = 0; j < *n; j++){
        printf("%3d", *(*(a+i)+j));
     printf("\n");
```



```
int sumaDiagonale1(int n, int a[20][20]){
  int s = 0;
  for(int i = 0; i < n; i++){
     s += a[i][i];
     s += a[i][n-1-i];
  if (n\%2 != 0) s -= a[n/2][n/2];
  return s;
```

```
int sumaDiagonale1Point(int *n, int
(*a)[20]){
  int s = 0;
  for(int i = 0; i < *n; i++){
     s += *(*(a+i)+i);
     s += *(*(a+i)+*n-1-i);
  if (*n\%2 != 0) s -= *(*(a+*n/2)+*n/2);
  return s;
```



```
int sumaDiagonale2(int n, int a[20][20]){
  int s = 0;
  for(int i = 0; i < n; i++)
    for(int j = 0; j < n; j++)
      if ((i == j) || (i+j == n-1)) s += a[i][j];
  return s;
}</pre>
```

```
int sumaDiagonale2Point(int *n, int (*a)[20]){
  int s = 0;
  for(int i = 0; i < *n; i++)
    for(int j = 0; j < *n; j++)
    if ((i == j) || (i+j == *n-1)) s += *(*(a+i)+j);
  return s;
}</pre>
```


Meniul îl faceți individual


```
void scanMat(int (*a)[10], int n, int m){
    for(int i = 0; i < n; i++){
        for(int j = 0; j < m; j++){
            scanf("%d", (*(a+i))+j);
        }
    }
}</pre>
```

```
void printMat(int (*a)[10], int n, int m){
  printf("-----\n");
  for(int i = 0; i < n; i++){
    for(int j = 0; j < m; j++){
       printf("%d\t", *(*(a+i)+j));
  printf("\n");
```



```
void invertRow(int (*a)[10], int n, int m){
   int aux;
  for(int i = 0; i < n; i++)
     for(int j = 0; j < m/2; j++){
        aux = a[i][j];
        a[i][j] = a[i][m-1-j];
        a[i][m-1-j] = aux;
Profesoară: Maria GUŢU
```

```
void invertCol(int (*a)[10], int n, int m){
   int aux;
  for(int i = 0; i < m; i++)
     for(int j = 0; j < n/2; j++){
        aux = a[j][i];
        a[j][i] = a[n-1-j][i];
        a[n-1-j][i] = aux;
```



```
#include <stdio.h>
int main() {
  int a[10][10], n, m;
  printf("n="); scanf("%d", &n);
  printf("m="); scanf("%d", &m);
  scanMat(a, n, m);
  printMat(a, n, m);
```

```
invertRow(a, n, m);
  printMat(a, n, m);
  invertCol(a, n, m);
  printMat(a, n, m);
  return 0;
}
```



```
Inversarea elementelor unei matrici pe linie / pe coloană scanf ("%i", (arr+i*m+j)); printf ("%i ",*(arr+i*m+j));
```

```
void scanMat(int *a, int n, int m){
    for(int i = 0; i < n; i++)
        for(int j = 0; j < m; j++){
            scanf("%d", a+i*m+j);
        }
}</pre>
```

```
void printMat(int *a, int n, int m){
  for(int i = 0; i < n; i++){
    for(int j = 0; j < m; j++)
       printf("%d", *(a+i*m+j));
    printf("\n");
  }
}</pre>
```

Profesoară: Maria GUTU


```
scanf ("%i", (arr+i*m+j)); printf ("%i ",*(arr+i*m+j));
```

```
void invert1(int *a, int n, int m){
  int aux;
  for(int i = 0; i < n; i++)
     for(int j = 0; j < m/2; j++) {
        aux = *(a+i*m+j);
        *(a+i*m+j) = *(a+i*m+m-1-j);
       *(a+i*m+m-1-j) = aux; }
```

```
int main() {
  int a[10][10], n, m;
  printf("n="); scanf("%d", &n);
  printf("m="); scanf("%d", &m);
  scanMat((int *)a, n, m);
  printMat((int*)a, n, m);
  invert((int*)a, n, m);
  return 0; }
```


Funcții pentru gestionarea memoriei dinamice

Funcțiile standard de alocare și de eliberare a memoriei sunt declarate în fișierul antet stdlib.h.

- •void *malloc(size_t size);
- •void *calloc(size_t nmemb, size_t size);
- •void *realloc(void *ptr, size_t size);
- •void free(void *ptr).

void *malloc(size_t size):

- •Funcția **malloc** (Memory Allocation) este folosită pentru a aloca un bloc de memorie de dimensiune specificată.
- •Parametrul **SIZC** reprezintă numărul de octeți pe care dorim să-i alocăm.
- Funcția returnează un pointer către începutul blocului de memorie alocat.
- •Dacă alocarea nu reușește, funcția returnează NULL.

int *array = (int *)malloc(5 * sizeof(int));

void *calloc(size_t nmemb, size_t size):

Funcția **calloc** (Contiguous Allocation) este similară cu **malloc**, dar își inițializează memoria alocată la zero.

Parametrul **nmemb** reprezintă numărul de elemente, iar **size** reprezintă dimensiunea fiecărui element.

Funcția returnează un pointer către începutul blocului de memorie alocat. Dacă alocarea nu reușește, funcția returnează **NULL**.

int *array = (int *)calloc(5, sizeof(int));

void *realloc(void *ptr, size_t size):

Funcția **realloc** (Re-allocation) este folosită pentru a modifica dimensiunea unui bloc de memorie deja alocat.

Parametrul **ptr** este pointerul către blocul de memorie existent, iar **size** este noua dimensiune dorită.

Funcția returnează un pointer către începutul blocului de memorie realocat.

Dacă realocarea nu reușește, funcția returnează **NULL**. Dacă **ptr** este **NULL**, funcția are același comportament ca **malloc**.

```
int *array = (int *) malloc (5 * sizeof(int));
array = (int *) realloc (array, 10 * sizeof(int));
```


void free(void *ptr):

Funcția **free** este folosită pentru a elibera un bloc de memorie alocat anterior cu **malloc**, **calloc**, sau **realloc**.

Parametrul **ptr** este pointerul către blocul de memorie pe care dorim să-l eliberăm. După utilizarea acestei funcții, conținutul memoriei asociate cu **ptr** poate deveni nedefinit, și nu trebuie să mai fie folosit.

```
int *array = (int *)malloc(5 * sizeof(int));
// Utilizarea array
free(array); // Eliberarea memoriei atunci când nu mai este necesară
```


Alocarea dinamică a memoriei: Exemplu

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main(void) {
 int n,i;
 int *a = NULL;
 printf("n = "); scanf("%d", &n);
 a = (int*) calloc (n, sizeof(int));
// a = (int*) malloc(n * sizeof(int));
if (a == NULL) {
       printf("Nu s-a alocat memorie.\n");
       exit(1);
```

```
printf("Componente vector: \n");
 for (i = 0; i < n; i++) {
       scanf("%d", &a[i]);
       // scanf("%d", a+i);
 for (i = 0; i < n; i++) {
  printf("%d ",a[i]);
 free(a);
 return 0;
```


FCIM

Alocarea dinamică a memoriei: Matrice

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main(void) {
 int n, i, j;
 int **mat; // Adresa matrice
 <u>printf("n = "); scanf("%d", &n);</u>
 // Alocare memorie ptr matrice
 mat = malloc(n * sizeof(int *));
 for (i = 0; i < n; i++) {
    mat[i] = <u>calloc</u>(n, sizeof(int));
```

```
// Completare matrice
for (i = 0; i < n; i++)
  for (j = 0; j < n; j++)
   mat[i][i] = n * i + j + 1;
   //*(*(mat+i)+j) = n * i + j + 1;
 // Afisare matrice
for (i = 0; i < n; i++) {
  for (j = 0; j < n; j++) {
   printf("%6d", mat[i][j]);
   //printf("%6d", *(*(mat+i)+j));
   printf("\n"); }
```

Profesoară: Maria GUTU

Alocarea dinamică a memoriei: Matrice

```
// Eliberarea memoriei alocate dinamic pentru fiecare
linie
    for (int i = 0; i < n; i++)
        free(mat[i]);
// Eliberarea memoriei alocate dinamic pentru array-ul de
pointeri la linii
    free(mat);
    return 0; }</pre>
```


Alocarea dinamică a memoriei: Matrice

în acest exemplu pentru array-ul 2D, s-a alocat mai întâi un array de pointeri la linii (mat) și apoi pentru fiecare linie în parte s-a alocat un array de coloane (mat[i]). La final, s-a eliberat mai întâi memoria pentru fiecare linie și apoi memoria pentru array-ul de pointeri la linii. Este important să eliberați memoria în ordinea inversă a alocării pentru a evita pierderile de memorie.

57

Aplicații Practice!!! (maria.gutu@iis.utm.md)